

Nr 18.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående finansieringen av kostnaderna för den nya kyrkomusikerorganisationen m. m. i vad propositionen hänvisats till konstitutionsutskottet.

Till konstitutionsutskottets handläggning hava båda kamrarna den 15 april 1950 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 231, angående finansieringen av kostnaderna för den nya kyrkomusikerorganisationen m. m. i vad propositionen innebär framläggande för riksdagen av nedan intagna förslag till

1) lag angående ändring i lagen den 6 juni 1930 (nr 259) om församlingsstyrelse,

2) lag angående ändring i lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm,

3) lag angående upphävande av 7 § lagen den 6 juni 1930 (nr 261) om införande av lagen om församlingsstyrelse m. m., och

4) lag angående ändrad lydelse av 5 § lagen den 6 juni 1930 (nr 262) om skolstyrelse i vissa kommuner.

Beträffande motiveringen för de i propositionen framlagda nu förevarande lagförslagen får utskottet hänvisa till det propositionen bilagda utdraget ur statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 31 mars 1950.

Sedan 1946 års kyrkomöte och 1947 års riksdag godkänt ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om kyrkomusiker, har Kungl. Maj:t den 27 juni 1947 utfärdat lagen (SFS 1947:275). Innebörden av denna lag är huvudsakligen, 1) att de särskilda, till den antikverade klockarinstitutionen hänförliga befattningarna skola ersättas med en enda tjänst, kyrkomusikertjänst, 2) att de blivande innehavarna av denna nya tjänst skola såsom de hittillsvarande motsvarande befattningshavarna vara kommunalavlönade samt 3) att avlöningskostnaderna härvid skola bestridas i nära överensstämmelse med vad för närvarande gäller beträffande avlöningen till församlingsprästerskapet.

I proposition (nr 199) till 1949 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till nya grunder för kyrkomusikerorganisationen m. m. Propositionen god-

kändes av riksdagen med vissa jämkningar. Innebörden härav kan i största korthet sammanfattas sålunda: Rikets stift skola indelas i kyrkomusikerdistrikt, och som regel skall därvid varje territoriell församling bilda ett distrikt. Två huvudtyper av tjänster skola komma till användning, organisttjänst och kantorstjänst. Kyrkomusikerdistrikt skall äga att för särskilda kyrkomusikaliska tjänsteuppgifter anställa annan kyrkomusiker än de nu nämnda (församlingsmusiker). Organist skall tillsättas av kyrkorådet genom val, sedan domkapitlet upprättat förslag. Kantor skall väljas av en särskild nämnd utsedd till hälften av kyrkorådet och till hälften av skolstyrelsen; tillsättningen skall i övrigt med vissa avvikelser ske i samma ordning som tillsättning av folk- eller småskollärartjänst.

I den nu föreliggande propositionen föreslås, att den nya kyrkomusikerorganisationen skall genomföras från och med den 1 juli 1950, dock för varje kyrkomusikerdistrikt först från och med månaden näst efter den, då lagkraftätagande beslut föreligger beträffande distriktsindelningen och tjänstetyper. Vidare föreslås i propositionen närmare regler för finansieringen av den nya kyrkomusikerorganisationen i nära anslutning till gällande system för finansieringen av församlingsprästernas avlöning. I samband härmed föreslås regler för fördelning av kostnaderna mellan de kyrkliga kommunerna och skolväsendet samt mellan pastorat och församling.

Slutligen föreslås, i vad propositionen hänvisats till konstitutionsutskottet, vissa smärre av den nya tjänsteorganisationen föranledda ändringar i kommunallagarna.

Med hänsyn bland annat till att församling framgent skall kunna för speciella kyrkomusikaliska uppgifter anlita annan person än som avses i kyrkomusikerlagen föreslås ett tillägg till 2 § punkten a) allmänna församlingsstyrelselagen — enligt vilken till församlingens gemensamma kyrkliga angelägenheter räknas åtgärder till främjande av församlingsvården — av innebörd att till nämnda angelägenheter även skola räknas särskilda anordningar till kyrkomusikens höjande. Då enligt det av 1949 års riksdag godkända förfarandet vid tillsättning av kyrkomusikertjänst varken kyrkostämman eller kyrkofullmäktige kommer att taga befattning med tillsättning av sådan tjänst eller med beviljande av avsked därifrån, har vidare bestämmelsen i 2 § punkten b) om tillsättande och avskedande av organister, kyrkosångare, klockare och andra kyrkobetjante i propositionen inskränkts till att avse endast tillsättande och avskedande av kyrkobetjante. Ändringen i punkten c) är föranledd av att kyrkomusikerna icke längre skola anses såsom »kyrkobetjante»; och jämkningarna av punkterna f) och o) äro av rent redaktionell art. Beträffande 5 § föreslås, av skäl som framgå av det föregående, endast uteslutande ur paragrafen av den nuvarande bestämmelsen beträffande klockar-, organist- och kyrkosångarsyssla och med sådan syssla förenad lärarbefattning. I 41 § församlingsstyrelselagen föreslås ett tillägg, vari erinras om å kyrkoråd ankommande bestyr, som regleras i andra för-

fattningar. Exemplifieringen har dock begränsats till kyrkorådets befattning med kyrkomusikers anställande och verksamhet. I ett ytterligare tillägg har erinrats om skolrådets befattning med dessa angelägenheter. I propositionen har i anslutning till 1942 års kyrkomusikerutredning (SOU 1945: 16 och 1946: 50) upptagits ett tillägg till 53 § av följande lydelse: »För kyrkvårdarna må av kyrkorådet utfärdas särskild instruktion».

I propositionen föreslås också vissa ändringar i församlingsstyrelselagen, för Stockholm motsvarande de ändringar, som föreslagits i allmänna församlingsstyrelselagen.

Vidare föreslås i propositionen av lagtekniska skäl, att 7 § lagen den 6 juni 1930 (nr 261) om införande av lagen om församlingsstyrelse m. m. upphäves. Till sist föreslås ett tillägg till 5 § lagen om skolstyrelse i vissa kommuner motsvarande den föreslagna bestämmelsen i 41 § allmänna församlingsstyrelselagen om skolråds befattning med kyrkomusikers anställande och verksamhet.

Konstitutionsutskottet har efter granskning av de förevarande, till utskottet hänvisade lagförslagen funnit sig i huvudsak böra tillstyrka desamma. De i propositionen föreslagna tilläggen till 53 § lagen om församlingsstyrelse och 57 § lagen om församlingsstyrelse i Stockholm, enligt vilka kyrkoråd må utfärda särskild instruktion för kyrkvårdarna, böra dock enligt utskottets åsikt utgå. Enligt gällande rätt kan, där så finnes erforderligt, instruktion för kyrkvårdar utfärdas utan att några speciella lagbestämmelser i detta ämne införas. Utskottet anser sig vidare böra framhålla att genom de föreslagna tilläggen till 2 § punkten a) i lagen om församlingsstyrelse och i lagen om församlingsstyrelse i Stockholm böra de därstädes förekommande uttrycken »åtgärder till främjande av församlingsvården» icke anses få någon annan och snävare innebörd än de hittills ägt. Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet, som inhämtat, att första lagutskottet, vilket i övriga delar behandlat de i förevarande proposition framlagda förslagen, tillstyrkt desamma, hemställa,

att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, i vad den hänvisats till konstitutionsutskottet, ej kunnat i oförändrat skick bifallas, i anledning av sagda proposition för sin del ville antaga följande, såsom *utskottets förslag* betecknade

1) Förslag

till

L a g

angående ändring i lagen den 6 juni 1930 (nr 259) om
församlingsstyrelse.¹

(Gällande lydelse:)

2 §.

Med kyrkliga — — — frågor
om:

dels

a) åtgärder till främjande av församlingsvården;

b) tillsättande och avskedande av *organister, kyrkosångare, klockare och andra kyrkobetjante*;

c) prästerskapets och kyrkobetjantes löneförmåner;

d) — — —

f) *byggnad* och underhåll av kyrka *med* vad *därtill* hör, församlingshus samt *boställen* för prästerskap och kyrkobetjante;

g) — — —

o) *byggnad* och underhåll av skolhus *med* vad *därtill* hör *även som boställen* för skollärare; samt

p) — — —

(Utskottets förslag:)

2 §.

Med kyrkliga — — — frågor
om:

dels

a) åtgärder till främjande av församlingsvården *och särskilda anordningar till kyrkomusikens höjande*;

b) tillsättande och avskedande av kyrkobetjante;

c) prästerskapets, *kyrkomusikers* och kyrkobetjantes löneförmåner;

d) — — —

f) *byggande* och underhåll av kyrka, församlingshus samt *tjänstebostäder* för prästerskap, *kyrkomusiker* och kyrkobetjante *jämte* vad *till sådan byggnad* hör;

g) — — —

o) *byggande* och underhåll av skolhus *och tjänstebostäder* för skollärare *jämte* vad *till sådan byggnad* hör; samt

p) — — —

¹ Utskottets förslag skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag endast därutinnan, att i detta senare jämväl föreslås en så ändrad lydelse av 53 §:

Kyrkvårdar väljas — — — i rådet.

För kyrkvårdarna må av kyrkorådet utfärdas särskild instruktion.

Kyrkorådet och — — — en kassaförvaltare.

(Gällande lydelse:)

5 §.

Finnas kyrkofullmäktige, — —
— ärenden, nämligen:

a) — — —

d) frågor om — — — kyrkofullmäktiges antal;

e) frågor om ställe för kyrkostämma och om sättet för stämmas kungörande; *samt*f) *tillsättande av lärarbefattning, med vilken är förenad organist- eller klockarsyssla eller båda dessa sysslor eller kyrkosångarbefattning, så ock tillsättande i annat fall av organist-, kyrkosångar- eller klockarbefattning.*

I församling — — — dess angelägenheter.

41 §.

Kyrkorådet tillkommer att:

a) — — —

d) tillsätta och avskeda *andra* kyrkobetjante än organist, kyrkosångare och klockare;

e) — — —

f) — — —

Skolrådet tillhör — — — vården av församlingsbibliotek.

Såväl kyrkorådet — — — styrelse av församlingsbibliotek.

(Utskottets förslag:)

5 §.

Finnas kyrkofullmäktige, — —
— ärenden, nämligen:

a) — — —

d) frågor om — — — kyrkofullmäktiges antal; *samt*

e) frågor om ställe för kyrkostämma och om sättet för stämmas kungörande.

I församling — — — dess angelägenheter.

41 §.

Kyrkorådet tillkommer att:

a) — — —

d) tillsätta och avskeda kyrkobetjante;

e) — — —

f) — — —

Kyrkorådet har ock att, i enlighet med vad särskilda författningar föreskriva, taga befattning med andra angelägenheter, såsom beträffande kyrkomusikers anställande och verksamhet.

Skolrådet tillhör — — — vården av församlingsbibliotek.

Om skolrådets befattning med vissa angelägenheter avseende kyrkomusikers anställande och verksamhet stadgas särskilt.

Såväl kyrkorådet — — — styrelse av församlingsbibliotek.

(Utskottets förslag:)

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1950; skolandet dock, intill dess kyrkomusiker enligt lagen den 27 juni 1947 (nr 275) om kyrkomusiker blivit för församling anställd, de hittills gällande bestämmelserna om klockar-, organist- och kyrkosångarbefattningar alltjämt lända till efterrättelse beträffande nuvarande i församlingen inrättade sådana befattningar.

2) Förslag

till

L a g

angående ändring i lagen den 6 juni 1930 (nr 260) om församlingsstyrelse i Stockholm.¹

(Gällande lydelse:)

2 §.

1 mom. Med territoriell — — —
frågor om
dels

a) åtgärder till främjande av församlingsvården;

b) tillsättande och avskedande av *organister, kyrkosångare, klockare och andra kyrkobetjante*;

c) — — —

d) upplåtande av *bostadsboställe eller annan tjänstebostad* åt prästerskapet och kyrkobetjante så ock hushållning med och vård om kyrkans egendom ävensom församlingen tillhörig, för andra kyrkliga ändamål än bestridande av prästerskapets och kyrkobetjantes kontanta löneförmåner avsedd egendom;

e) *byggnad* och underhåll av kyrka med vad *därtill* hör, församlingshus samt *bostadsboställen* för prästerskap och kyrkobetjante ävensom uppvärmning, belysning

(Utskottets förslag:)

2 §.

1 mom. Med territoriell — — —
frågor om
dels

a) åtgärder till främjande av församlingsvården *och särskilda anordningar till kyrkomusikens höjande*;

b) tillsättande och avskedande av kyrkobetjante;

c) — — —

d) upplåtande av *tjänstebostäder* åt prästerskapet, *kyrkomusiker* och kyrkobetjante så ock hushållning med och vård om kyrkans egendom ävensom församlingen tillhörig, för andra kyrkliga ändamål än bestridande av prästerskapets, *kyrkomusikers* och kyrkobetjantes kontanta löneförmåner avsedd egendom;

e) *byggande* och underhåll av kyrka, församlingshus samt *tjänstebostäder* för prästerskap, *kyrkomusiker* och kyrkobetjante *jämte* vad *till sådan byggnad* hör ävensom

¹ Utskottets förslag skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag endast därutinnan, att i detta senare jämväl föreslås en så ändrad lydelse av 57 §:

Kyrkvårdar väljas — — — i rådet.

För kyrkvårdarna må av kyrkorådet utfärdas särskild instruktion.

(Gällande lydelse:)

och rengöring av kyrka med vad därtill hör samt församlingshus jämte tillhandahållande av elektrisk kraft för ringning, orgelspelning och dylikt;

f) — — —

Om vården — — — särskilt stadgat.

2 mom. Med huvudstadens — — — frågor om

a) prästerskapets och kyrkobetjäntes kontanta löneförmåner;

b) hushållning med och vård om huvudstadens territoriella församlingar tillhörig, för bestridande av prästerskapets och kyrkobetjäntes kontanta löneförmåner avsedd egendom;

c) *byggnad* och underhåll av andra för avlöning av prästerskapet och kyrkobetjänte anvisade boställen än som i 1 mom. e) avses;

d) — — —

Samfälligheten äger — — — 1 mom. e).

3 §.

1 mom. Församlings beslutanderätt utövas i *frågor* om kyrkofullmäktiges antal *samt vid val av organist, kyrkosångare och klockare* å kyrkostämma och i övrigt av kyrkofullmäktige.

Förvaltning och — — — eller verkställighetsbestyr.

2 mom. Samfällighetens beslutanderätt — — — ärendet angår.

45 §.

Kyrkorådet tillkommer att:

a) — — —

(Utskottets förslag:)

uppvärmning, belysning och rengöring av kyrka med vad därtill hör samt församlingshus jämte tillhandahållande av elektrisk kraft för ringning, orgelspelning och dylikt;

f) — — —

Om vården — — — särskilt stadgat.

2 mom. Med huvudstadens — — — frågor om

a) prästerskapets, *kyrkomusikers* och kyrkobetjäntes kontanta löneförmåner;

b) hushållning med och vård om huvudstadens territoriella församlingar tillhörig, för bestridande av prästerskapets, *kyrkomusikers* och kyrkobetjäntes kontanta löneförmåner avsedd egendom;

c) *byggande* och underhåll av andra för avlöning av prästerskapet anvisade boställen än som i 1 mom. e) avses;

d) — — —

Samfälligheten äger — — — 1 mom. e).

3 §.

1 mom. Församlings beslutanderätt utövas i *fråga* om kyrkofullmäktiges antal å kyrkostämma och i övrigt av kyrkofullmäktige.

Förvaltning och — — — eller verkställighetsbestyr.

2 mom. Samfällighetens beslutanderätt — — — ärendet angår.

45 §.

Kyrkorådet tillkommer att:

a) — — —

(Gällande lydelse:)

d) tillsätta och avskeda *andra* kyrkobetjante än organist, kyrkosångare och klockare;

e) — — —

g) — — —

Skolrådet tillhör — — — av församlingsbibliotek.

(Utskottets förslag:)

d) tillsätta och avskeda kyrkobetjante;

e) — — —

g) — — —

Kyrkorådet har ock att, i enlighet med vad särskilda författningar föreskriva, taga befattning med andra angelägenheter, såsom beträffande kyrkomusikers anställande och verksamhet.

Skolrådet tillhör — — — av församlingsbibliotek.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1950; skolande dock, intill dess kyrkomusiker enligt lagen den 27 juni 1947 (nr 275) om kyrkomusiker blivit för församling anställd, de hittills gällande bestämmelserna om klockar-, organist- och kyrkosångarbefattningar alltjämt lända till efterrättelse beträffande nuvarande i församlingen inrättade sådana befattningar.

3) Förslag

till

L a g

angående upphävande av 7 § lagen den 6 juni 1930 (nr 261) om införande av lagen om församlingsstyrelse m. m.¹

Härigenom förordnas, att 7 § lagen den 6 juni 1930 om införande av lagen om församlingsstyrelse m. m. skall upphöra att gälla den 1 juli 1950.

¹ Utskottets förslag överensstämmer med Kungl. Maj:ts förslag.

4) Förslag

till

L a g

angående ändrad lydelse av 5 § lagen den 6 juni 1930 (nr 262) om skolstyrelse i vissa kommuner.¹

(Gällande lydelse:)

5 §.

Folkskolestyrelsen tillkommer —
— — fortsättningsskoleväsendet,
att:

a) — — —

c) tillsätta och avskeda lärare
samt tjänstebiträden, vilka ställts
till styrelsens förfogande; *dock
skall i fråga om tillsättande av lä-
rarbefattning, med vilken är för-
enad organist- eller klockarsyssla
eller båda dessa sysslor eller kyrko-
sångarbefattning, gälla vad särskilt
är stadgat;*

d) — — —

f) — — —

Finnes fortsättningsskolestyrelse
— — — av fortsättningsskolan.

Hurusom den — — — i kom-
munallagarna.

(Utskottets förslag:)

5 §.

Folkskolestyrelsen tillkommer —
— — fortsättningsskoleväsendet,
att:

a) — — —

c) tillsätta och avskeda lärare
samt tjänstebiträden, vilka ställts
till styrelsens förfogande;

d) — — —

f) — — —

*Om folkskolestyrelsens befattning
med vissa angelägenheter avseen-
de kyrkomusikers anställande och
verksamhet stadgas särskilt.*

Finnes fortsättningsskolestyrelse
— — — av fortsättningsskolan.

Hurusom den — — — i kom-
munallagarna.

*Denna lag träder i kraft den 1
juli 1950.*

Stockholm den 16 maj 1950.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

¹ Utskottets förslag överensstämmer med Kungl. Maj:ts förslag.

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Gottfrid Karlsson, Herlitz*, Björck, Lindén, Hällgren, Gustav Emil Andersson och Georg Pettersson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Hallén, Fast*, Pettersson i Norregård*, Norén*, Swedberg, Spångberg, Nolin, Olsson i Mora*, fröken Nygren* och herr Hammar*.

* Ej närvarande vid justeringen.